

Кам'янець-Подільський національний університет імені Івана Огієнка
Історичний факультет
Кафедра історії України

ЗАТВЕРДЖУЮ
Завідувач кафедри історії України
_____Олександр ЗАВАЛЬНЮК

31 серпня 2023 року

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ООК 04 ТЕОРІЯ ТА МЕТОДИКА ПІДГОТОВКИ ДИСЕРТАЦІЙНИХ ДОСЛІДЖЕНЬ І НАУКОВО-ПЕДАГОГІЧНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ З ІСТОРІЇ ТА АРХЕОЛОГІЇ

для підготовки фахівців *третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти*

за освітньо-професійною програмою *Історія та археологія*

спеціальності *032 Історія та археологія*

галузі знань *03 Гуманітарні науки*

мова навчання *українська*

2023–2024 навчальний рік

Розробник програми: Анатолій ФІЛІНЮК, доктор історичних наук,
професор кафедри історії України

Затверджено на засіданні кафедри історії України
Протокол № 9 від 31 серпня 2023 року

Завідувач кафедри _____ Олександр ЗАВАЛЬНЮК

31 серпня 2023 року

ПОГОДЖЕНО

Гарант освітньої програми _____ Анатолій ФІЛІНЮК

Зміст робочої навчальної дисципліни

1. Метою студіювання навчальної дисципліни є забезпечення аспірантів стійкими знаннями теоретичних основ, головних проблем технології та організації науково-дослідної діяльності і формування у них навичок використання теоретичних концепцій і методологічного інструментарію в науково-дослідній роботі історика й оформлення різних типів історичних наративів (тези, повідомлення, доповідь, стаття, дисертація).

2. Обсяг дисципліни

Найменування показників	Характеристика навчальної дисципліни
Семестр вивчення	2–3
Кількість кредитів ЄКТС	6,0
Загальний обсяг годин	180
Кількість годин навчальних занять	60
Лекційні заняття	34
Практичні заняття	-
Семінарські заняття	26
Лабораторні заняття	-
Самостійна та індивідуальна робота	120
Форма підсумкового контролю	Залік, екзамен

3. Статус дисципліни *обов'язковий освітній компонент професійної підготовки*

4. Передумови для вивчення дисципліни – вивчення опирається також на вже отримані знання з таких освітніх компонентів на другому (магістерському) рівні вищої освіти: «Теорія і методологія історії», «Методика і академічна доброчесність наукових досліджень з історії та археології», «Організація наукової діяльності».

5. Програмні компетентності навчання

Інтегральна компетентність	Здатність розв'язувати комплексні проблеми в галузі історії та археології, зокрема дослідницько-інноваційній діяльності, що передбачає глибоке переосмислення наявних і створення нових цілісних знань з історії та археології та професійної практики з обраної спеціальності.
Загальні компетентності	<p>ЗК 02 Здатність на професійному рівні проводити історичні та археологічні дослідження.</p> <p>ЗК 04 Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних історичних джерел.</p> <p>ЗК 05 Готовність цінувати та поважати різноманітність і мультикультурність, діяти на основі етичних міркувань (мотивів).</p> <p>ЗК 06. Здатність розв'язувати складні задачі і проблеми, що потребує оновлення та інтеграції знань, часто в умовах неповної /недостатньої інформації та суперечливих вимог.</p> <p>ЗК 07 Здатність використовувати академічну українську та іноземну мови у професійній діяльності та наукових дослідженнях.</p> <p>ЗК 08 Здатність дотримуватись академічної та професійної доброчесності, виявляти послідовну відданість розвитку нових ідей або процесів у передових контекстах професійної та наукової діяльності.</p> <p>ЗК 09 Здатність демонструвати значну авторитетність, інноваційність, високий ступінь самостійності.</p>

	ЗК 10 Здатність до безперервного саморозвитку та самовдосконалення.
Спеціальні (фахові, предметні) компетентності	<p>СК 01 Здатність поглиблювати володіння основними концепціями, розуміння теоретичних і практичних проблем історії розвитку й сучасного стану наукових знань з вітчизняного та всесвітнього минулого.</p> <p>СК 02 Здатність вибирати та ефективно використовувати сучасні освітні й інформаційні технології, методи, прийоми і засоби наукової та навчальної діяльності для забезпечення високого рівня особистісного професійного, методичного та комунікативного розвитку.</p> <p>СК 03 Здатність з'ясовувати причинно-наслідкові зв'язки в історичних подіях минулого, аналізувати та узагальнювати історичний матеріал в певній системі, порівнювати історичні факти на основі здобутих знань і формувати на цьому ґрунті особисте бачення історичного минулого.</p> <p>СК 05 Здатність на основі поглиблення та удосконалення науково-дослідницьких знань, умінь і навичок виступати повноцінним суб'єктом історичного пізнання, зокрема формулювати наукову проблему, розробляти робочі гіпотези обраної теми, аналізувати наукові праці, виявляти дискусійні і маловивчені питання.</p> <p>СК 06 Здатність брати участь в організації науково-педагогічної роботи кафедри, знати та розуміти принципи організації її діяльності (виконувати функціональні обов'язки науково-педагогічного працівника, розподіляти та планувати різні види роботи, забезпечувати особисту участь у системі науково-дослідної і навчально-методичної роботи кафедри, факультету та університету).</p> <p>СК 08 Здатність завершити оволодіння сучасними підходами, принципами, методами й навичками дослідника, зокрема використовувати існуючі та створювати власні теоретичні моделі історичних досліджень.</p> <p>СК 09 Здатність професійно проводити науково-дослідницьку роботу, а також забезпечувати керівництво науково-дослідною роботою студентів.</p> <p>СК 10 Здатність із сучасних дослідницьких позицій формулювати загальну методологічну базу власного наукового дослідження, ефективно використовувати сучасну методологію наукового пізнання, новітні методи наукових досліджень і сучасних освітніх технологій, методи і засоби навчання з метою осмислення та переосмислення історичного минулого, комплексного бачення і стратегію дослідження й забезпечення високого рівня особистісного та професійного розвитку студентів.</p> <p>СК 11 Спроможність формувати сучасні підходи та продукувати змістовні думки, зрілі та обґрунтовані теоретичні положення і висновки й нові знання з історії та археології.</p> <p>СК 12 Здатність проводити презентації результатів власного наукового дослідження, застосування сучасних інформаційних технологій у науковій діяльності, міжнародних наукометричних баз, бібліографічних стандартів, організації та проведення навчальних занять, управління науковими проектами, пошуку та написання грантових пропозицій, реєстрації прав інтелектуальної власності.</p>

6. Програмні результати навчання

ПРН 01 володіти концептуальними та методологічними знаннями вітчизняної та світової історії.

ПРН 02 вміти кваліфіковано відобразити результати наукових досліджень у наукових статтях і тезах, опублікованих у виданнях, які входять до міжнародних наукометричних баз (іноземною мовою).

ПРН 04 вміти організовувати власну науково-дослідницьку діяльність, володіти технологіями планування та розробки наукового дослідження й вибирати в залежності від цілей і завдань принципи й методи дослідження конкретних тем з урахуванням досягнень вітчизняної та зарубіжної науки.

ПРН 06 вміти застосовувати набуті знання про теоретичні підходи, принципи, методи і прийоми пізнання в науково-дослідній діяльності в процесі підготовки дисертації та подальшій науковій і педагогічній роботі.

ПРН 07 вміти з'ясовувати причинно-наслідкові зв'язки подій і явищ вітчизняної та світової історії та відтворювати основний зміст окремих питань (проблем) історичного минулого;

ПРН 08 вміти формувати власне системне уявлення про тенденції розвитку основних теоретичних і методологічних положень вітчизняної та зарубіжної історичної науки про минуле;

ПРН 09 знати і вміти інтерпретувати історичні факти на сучасній теоретико-методологічній основі та з урахуванням досягнень вітчизняної і зарубіжної історіографії;

ПРН 10 вміти здійснювати підготовку навчально-методичного забезпечення, підготовку та прочитання лекцій, проводити семінарські / практичні заняття, організовувати самостійну і індивідуальну роботу студентів в межах дисциплін, які вони вивчають;

ПРН 11 виявляти здатність дотримуватися академічної доброчесності в процесі навчання і науково-дослідної роботи через призму дотримання принципів чесності, чесною праці та навчання і несприйняття плагіату, списування, несанкціонованого використання чужих напрацювань;

ПРН 12 вміти представляти для обговорення результати власного дослідження академічною українською та іноземною мовами.

7. Методи навчання: Словесні, наочні методи: лекція, розповідь, пояснення, бесіда, дискусія, мозкова атака, робота з першоджерелами, науковою літературою, енциклопедичними та словниковими виданнями, посібниками, дидактичними матеріалами та іншими джерелами інформації, робота з інтернетними публікаціями та матеріалами вебсайтів, створення й демонстрування презентацій; технології дистанційного навчання.

8. Засоби діагностики результатів навчання: опитування, тести, самостійна робота, модульна контрольна робота, екзамен, зокрема із використанням модульного об'єктно-орієнтованого динамічного навчального середовища MOODLE, презентації результатів виконаних завдань та досліджень, студентські презентації та виступи на наукових заходах.

9. Програма навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин			
	денна форма			
	у тому числі			
	<i>всього</i>	<i>лекції</i>	<i>семінарські заняття</i>	<i>самостійна та індивідуальна навчально-</i>

				<i>дослідна робота</i>
Змістовий модуль 1. Формування методологічної моделі дисертаційних досліджень з історії та археології.:				
Предмет і сутність навчального курсу. Специфіка наукової термінології в дисертаціях і науково-педагогічній діяльності з історії та археології	8	2	0	6
Загальна теорія і методика наукової творчості та науково-педагогічної діяльності історика	10	2	2	6
Теоретичні аспекти та структура методології дисертаційного дослідження	10	2	2	6
Основні системні ознаки дисертаційного дослідження	8	2	0	6
Логіка, принципи та методи дисертаційних досліджень з історії	10	2	2	6
Методологія джерелознавства та історичної критики джерел	11	2	2	7
Методологія історичного факту, його аналіз та інтерпретація в дисертаціях з історії та археології	11	2	2	7
Теоретико-методологічні концепції в інтерпретації сучасної історіографії	12	2	2	8
Науковий стиль і способи його удосконалення	10	2		8
Разом за змістовим модулем 1	90	18	12	60
Змістовий модуль 2. Алгоритми та методи оформлення результатів дисертаційних досліджень з історії та археології.:				
Обґрунтування актуальності теми, об'єкту, предмету, мети, завдань і наукової новизни дисертації.	11	2	2	7
Методи і моделі історичного пояснення в дисертаціях з історії та археології	11	2	2	7
Наукові положення і результати дисертаційного дослідження, які виносяться на захист	12	2	2	8
Розвиток історичного мислення в майбутніх фахівців історії та археології	12	2	2	8
Теорія і практика проблемного навчання історії та археології в ЗВО	11	2	2	7
Академічна доброчесність як засіб якісної науково-педагогічної діяльності викладача історії та археології ЗВО	11	2		9
Сучасні теоретичні, фактографічні та інформаційно-технологічні підходи до викладання історії та археології у закладах вищої освіти	11	2	2	7
Методика організації курсового й дипломного проектування і організація практик підготовки майбутніх фахівців історії та археології	11	2	2	7
Разом за змістовим модулем 2	90	16	14	60
Разом годин	180	34	26	120

Програма навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин
-------------------------------	-----------------

	заочна форма			
	всього	у тому числі		
		лекції	семінарські заняття	самостійна та індивідуальна навчально-дослідна робота
Змістовий модуль 1. Формування методологічної моделі дисертаційних досліджень з історії та археології.:				
Предмет і сутність навчального курсу. Специфіка наукової термінології в дисертаціях і науково-педагогічній діяльності з історії та археології	8	1	0	7
Загальна теорія і методика наукової творчості та науково-педагогічної діяльності історика	10	0	0	10
Теоретичні аспекти та структура методології дисертаційного дослідження	10	2	0	8
Основні системні ознаки дисертаційного дослідження	8	1	0	7
Логіка, принципи та методи дисертаційних досліджень з історії	10	0	2	8
Методологія джерелознавства та історичної критики джерел	11	0	2	9
Методологія історичного факту, його аналіз та інтерпретація в дисертаціях з історії та археології	11	0	0	11
Теоретико-методологічні концепції в інтерпретації сучасної історіографії	12	0	2	10
Науковий стиль і способи його удосконалення	10	2		8
Разом за змістовим модулем 1	90	6	6	78
Змістовий модуль 2. Алгоритми та методи оформлення результатів дисертаційних досліджень з історії та археології:				
Обґрунтування актуальності теми, об'єкту, предмету, мети, завдань і наукової новизни дисертації.	11	0	0	11
Методи і моделі історичного пояснення в дисертаціях з історії та археології	11	0	2	9
Наукові положення і результати дисертаційного дослідження, які виносяться на захист	12	0	2	10
Розвиток історичного мислення в майбутніх фахівців історії та археології	12	2	0	10
Теорія і практика проблемного навчання історії та археології в ЗВО	11	0	2	9
Академічна доброчесність як засіб якісної науково-педагогічної діяльності викладача історії та археології ЗВО	11	0	0	11
Сучасні теоретичні, фактографічні та інформаційно-технологічні підходи до викладання історії та археології у закладах вищої освіти	11	0	2	9
Методика організації курсового й дипломного проектування і організація практик підготовки майбутніх фахівців історії та археології	11	2	0	9

Разом за змістовим модулем 2	90	4	8	78
Разом годин	180	10	14	120

10. Форми поточного та підсумкового контролю

Поточний контроль проводиться з метою перевірки рівня підготовки здобувачів вищої освіти за визначеною темою; забезпечення зворотного зв'язку між викладачем і здобувачами вищої освіти, управління навчальною мотивацією здобувачів. Поточний контроль проводиться у формі усного опитування, письмового експрес-контролю, виступів здобувачів при обговоренні питань практичного заняття, виконанні аналітичних завдань. Форма модульного контролю: модульна контрольна робота. Формою підсумкового контролю є екзамен.

11. Критерії оцінювання результатів навчання

Увесь навчальний курс оцінюється в 100 балів. В поточне оцінювання включається: семінарські заняття – 20 балів, модульна контрольна робота – 30 балів, самостійна робота – 5 балів, індивідуальні навчально-дослідні завдання – 5 балів, екзамен – 40 балів.

Поточний і модульний контроль (60 балів)				Екзамен	Сума
Змістовий модулі 1 та 2 (60 балів)					
Поточний контроль	МКР	Самостійна робота	Індивідуальне завдання		
20	30	5	5	40	100

Оцінювання семінарського заняття

Оцінювання на семінарських заняттях відбувається за 12-бальною системою відповідно до критеріїв визначених «Положенням про рейтингову систему оцінювання навчальних досягнень здобувачів вищої освіти Кам'янець-Подільського національного університету імені Івана Огієнка». Максимальний бал оцінки поточної успішності здобувачів вищої освіти на навчальних заняттях рівний 12.

Рівні навчальних досягнень	Оцінка в балах (за 12-бальною шкалою)	Критерії оцінювання
Початковий (понятійний)	1	Здобувач вищої освіти володіє навчальним матеріалом на рівні засвоєння окремих фактів без зв'язку між ними: відповідає на запитання, які потребують відповіді „так” чи „ні”. Здобувач порушує принципи академічної доброчесності.
	2	Здобувач вищої освіти мало усвідомлює мету навчально-пізнавальної діяльності, робить спроби розповісти суть заданого матеріалу, проте відповідає лише за допомогою викладача на рівні „так” чи „ні”. Здобувач порушує принципи академічної доброчесності.
	3	Здобувач вищої освіти намагається аналізувати на основі елементарних знань і навичок; виявляє окремі властивості; робить спроби виконання вправ, дій репродуктивного характеру; за допомогою викладача робить прості узагальнення. Здобувач порушує принципи академічної доброчесності.
Середній (репродуктивний)	4	Здобувач вищої освіти володіє початковими знаннями, знає близько половини навчального матеріалу, здатний певною мірою відтворити його; орієнтується у поняттях, визначеннях;

		самостійне опрацювання навчального матеріалу викликає значні труднощі. Здобувач переважно дотримується принципів академічної доброчесності.
	5	Здобувач вищої освіти знає половину навчального матеріалу, розуміє сутність навчальної дисципліни, може дати визначення понять, категорій (однак з окремими помилками); вміє працювати з підручником, самостійно опрацьовувати частину навчального матеріалу; робить прості узагальнення але окремі висновки не логічні, не послідовні. Здобувач переважно дотримується принципів академічної доброчесності.
	6	Здобувач вищої освіти розуміє основні положення навчального матеріалу, може поверхнево аналізувати події, ситуації, робить певні висновки; відповідь може бути правильною, проте недостатньо осмисленою; самостійно відтворює більшу частину матеріалу; вміє застосовувати знання, користуватися додатковими джерелами. Здобувач переважно дотримується принципів академічної доброчесності.
Достатній (алгоритмічно дієвий)	7	Здобувач вищої освіти правильно і логічно відтворює навчальний матеріал, оперує базовими теоріями і фактами, встановлює причинно-наслідкові зв'язки між ними; вміє наводити приклади на підтвердження певних думок; вміє самостійно користуватися додатковими джерелами; правильно використовує термінологію; здатен скласти таблиці, схеми. Здобувач дотримується принципів академічної доброчесності.
	8	Знання здобувачем вищої освіти досить повні, він достатньо вільно застосовує вивчений матеріал; вміє аналізувати, робити висновки; відповідь повна, логічна, обґрунтована, однак з окремими неточностями; вміє самостійно працювати. Здобувач дотримується принципів академічної доброчесності.
	9	Здобувач вищої освіти вільно володіє вивченим матеріалом, вміє аналізувати і систематизувати інформацію, робить аналітичні висновки, використовує загальновідомі докази у власній аргументації; чітко тлумачить поняття, категорії, нормативні документи; формулює закони; може самостійно опрацьовувати матеріал, виконує прості творчі завдання; має сформовані типові навички. Здобувач дотримується принципів академічної доброчесності.
Високий (творчо- професійний)	10	Здобувач вищої освіти володіє глибокими і міцними знаннями; може визначати тенденції та суперечності різних процесів; робить аргументовані висновки; практично оцінює сучасні тенденції, факти, явища, процеси; розв'язує творчі завдання; може сприймати іншу позицію як альтернативну; знає суміжні дисципліни; використовує знання, аналізуючи різні явища, процеси. Здобувач дотримується принципів академічної доброчесності.
	11	Здобувач вищої освіти володіє узагальненими знаннями з навчальної дисципліни; вміє знаходити джерела інформації та аналізувати їх, ставити і розв'язувати проблеми, застосовувати вивчений матеріал для власних аргументованих суджень у практичній діяльності (диспути, круглі столи тощо); спроможний самостійно вивчити матеріал; оцінювати різноманітні явища, процеси; займає активну життєву

		позицію. Здобувач дотримується принципів академічної доброчесності.
	12	Здобувач вищої освіти має системні, дієві знання, виявляє неординарні творчі здібності у навчальній діяльності; використовує широкий арсенал засобів для обґрунтування та доведення своєї думки; розв'язує складні проблемні завдання; схильний до системно-наукового аналізу та прогнозу явищ; уміє ставити і розв'язувати проблеми, самостійно здобувати і використовувати інформацію; логічно та творчо викладає матеріал в усній та письмовій формі; розвиває свої здібності й нахили; використовує різноманітні джерела інформації; моделює ситуації в нестандартних умовах. Здобувач дотримується принципів академічної доброчесності.

Відвідування занять. Очікується, що всі аспіранти відвідають усі лекції і практичні заняття курсу. Аспірант має інформувати викладача про неможливість відвідати заняття. У будь-якому випадку студенти зобов'язані дотримуватися термінів виконання усіх видів робіт, передбачених курсом. «Положення про організацію освітнього процесу в Кам'янець-Подільському національному університеті імені Івана Огієнка» URL: <https://drive.google.com/file/d/1ZbMN35h-7ZSJBBOVvL2bTCaLtRbcQA86/view>

Оцінювання самостійної роботи (5 балів)

Контроль за самостійною роботою відбувається на консультаціях за 5-бальною системою оцінювання. Дозволяється захист питань самостійного опрацювання у формі колоквиуму (усно). Успішно виконана самостійна робота вважається, якщо аспірант отримав рейтинговий бал не менший 60 % від загальної кількості балів, виділених на неї, тобто не менше як 3 бали.

5 балів	Зміст відповідей відповідає проблемам завдань; повнота розкриття завдань; розкриття ключових аспектів завдань. Виконані завдання чітко структуровані. Текст не містить граматичних помилок. Матеріал завдань представлено у повній та закінченій формі.
4 бали	Зміст відповідей відповідає проблемам завдань; зміст їх відповідає суті завдань, якісно і логічно розкритих але не завжди у достатньо повній формі. Виконані завдання чітко структуровані, текст не містить граматичних помилок. Матеріал завдань частково або не завжди закінчено.
3 бали	Зміст відповідей не зовсім відповідає суті визначеним завданням; відносно якісно і логічно розкритих але не завжди у достатньо повній формі; не повне розкриття ключових питань; не усі питання опрацьовано. У тексті зустрічаються граматичні помилки та неточності. Матеріал завдань частковий або не завжди закінчений.
2-0 балів (не зараховано)	Аспірант допускає грубі помилки при виконанні роботи. Не розуміє сутність її виконання. Не може розкрити та обґрунтувати поставлені питання. Аспірант не здатен захистити виконані завдання.

Оцінювання індивідуальних навчально-дослідних завдань (5 балів)

Індивідуальна науково-дослідна робота з курсу «Теорія і методика підготовки дисертаційних досліджень і науково-педагогічної діяльності з історії та археології» здійснюється шляхом дослідження аспірантом отриманої тематики. Контроль проводиться у формі реферату.

ІНДЗ оцінюється максимально у 5 балів, мінімально допустима кількість балів – 3.

Критерії оцінювання ІНДЗ

5 балів	Зміст реферату відповідає обраній для дослідження темі, містить всі необхідні структурні компоненти. Аспірант вийшов на високий рівень теоретичних
----------------	--

	узагальнень, провів детальний аналіз явищ і процесів на досліджуваному об'єкті. Аспірантом повністю розкритий зміст роботи. На основі проведених досліджень та облікових робіт зроблені ґрунтовні висновки, узагальнення. Аспірант дотримувався плану-графіку виконання і подання на перевірку викладачу.
4 бали	Зміст реферату відповідає обраній для дослідження темі, містить всі необхідні структурні компоненти. У роботі допущені неточності в теоретичному узагальненні матеріалу. На основі проведеного дослідження зроблені висновки. Аспірант не дотримався плану-графіку виконання і подання на перевірку викладачу.
3 бали	Зміст роботи відповідає обраній для дослідження темі, однак відсутній послідовний логічний взаємозв'язок між структурними елементами та алгоритм розв'язання поставленої проблеми. В роботі наявний стислий аналіз явищ і процесів на досліджуваному об'єкті, але прослідковуються проблеми в узагальненні матеріалу. На основі проведених досліджень та облікових робіт не чітко зроблені або й відсутні висновки. Аспірант не дотримався плану-графіку виконання і подання на перевірку викладачу.
2-0 балів (не зараховано)	Робота виконана з грубими порушеннями: відсутня частина необхідних структурних компонентів. Зміст роботи не відповідає обраній для дослідження темі. В роботі наведені дані, що суперечать обраному джерелу. Нерозкритими залишаються поставлені у роботі завдання. Аспірант не дотримався плану-графіку виконання і подання на перевірку викладачу.

Оцінювання модульної контрольної роботи (30 балів)

Після вивчення усього матеріалу здобувачі вищої освіти пишуть модульну контрольну роботу.

Модульна контрольна робота виконується у письмовій формі (у вигляді відповідей на три питання). До її написання допускаються усі аспіранти. Здобувачі вищої освіти, які за результатами виконання модульних контрольних робіт отримали рейтинговий бал менший 60 % від максимальної кількості балів, виділених на цей вид роботи, а також ті, що не з'явилися для виконання або не виконали завдань, вважаються такими, що мають академічну заборгованість за результатами поточного контролю, ліквідація якої є обов'язковою.

Модульна контрольна робота складається із 3 питань, які оцінюються по 10 балів.

З дисципліни «Організація наукової діяльності» здобувачі пишуть одну модульну контрольну роботу.

Критерії оцінювання

Шкала ECTS	Бали	Критерії оцінювання
«відмінно»	9-10 балів	Здобувач вищої освіти у відповідях на питання демонструє глибокі знання, повною мірою володіє матеріалом, що дозволяє виявляти розуміння змісту предмету, його основних положень, категоріального апарату тощо, може обґрунтовувати свої судження, аргументуючи правильну відповідь, логічно та послідовно формулює текст відповіді на поставлене завдання.
«добре»	7-8 балів	Результати відповідей здобувача вищої освіти відповідають тим самим вимогам, що й для оцінки «відмінно», але при цьому здобувач допускає певні неточності та незначні помилки. Здобувач володіє матеріалом, правильно відповідаючи на поставлені завдання, логічно формулює відповіді, намагаючись аргументувати їх.
«задовільно»	6 балів	Відповіді здобувача вищої освіти на питання дозволяють виявити знання і розуміння основних положень предмета, певне володіння категоріальним апаратом, проте характеризуються фрагментарністю, відсутністю повноти та аргументованості. Здобувач допускає помилки при відповідях на питання, не вміє достатньо обґрунтувати свої судження.

«незадовільно»	5-0 балів (не зараховано)	Відповіді здобувача вищої освіти на питання не виявили знань та розуміння основних положень предмета, що спричинило значну кількість помилок або, взагалі, повну/часткову відсутність відповідей. Здобувач не вмів логічно побудувати відповідь, обґрунтовувати свої судження, плутається у розумінні категоріального апарату тощо.
----------------	---------------------------	---

Академічна доброчесність. Очікується, що роботи аспірантів будуть їх оригінальними дослідженнями чи міркуваннями. Відсутність посилань на використані джерела, фабрикування джерел, списування, втручання в роботу інших студентів становлять, але не обмежують приклади можливої академічної недоброчесності. Виявлення ознак академічної недоброчесності в письмовій роботі аспіранта є підставою для її не зарахування викладачем, незалежно від масштабів плагіату чи обману. URL: <https://integrity.kpnu.edu.ua/>

Визнання результатів неформальної та (або) інформальної освіти

У випадку, якщо здобувач освіти отримав знання у неформальній та/або інформальній освіті, зарахування результатів навчання здійснюється згідно «Порядку визнання в Кам'янець-Подільському національному університеті імені Івана Огієнка результатів навчання, здобутих шляхом неформальної та/або інформальної освіти (нова редакція)», зокрема, якщо їх тематика відповідає змісту навчальної дисципліни (окремій темі). URL: <https://drive.google.com/file/d/19GCSM3y-K496gs8RQJp0mO9FjUJumB4T/view>

В неформальній освіті:

- закінчення професійних курсів, семінарів або тренінгів, тематика яких відповідає змісту освітнього компоненту (окремій темі);
- підготовка конкурсної наукової роботи;
- призове місце на Всеукраїнському конкурсі аспірантських наукових робіт.

В інформальній освіті:

- наявність наукової публікації;
- громадська або волонтерська діяльність.

Семестровий екзамен (40 балів)

Білет екзамену складається з трьох теоретичних питань, перші два з яких оцінюються по 12 балів, третє, більш складного рівня – 16 балів.

Питання екзаменаційного білета оцінюються відповідно до таких критеріїв:

Оцінка	Вимоги
«Відмінно» 40–35 балів	Здобувач вищої освіти виявляє глибокі фундаментальні теоретичні знання, повно викладає вивчений матеріал, виявляє розуміння предмета висловлювання, розуміє можливість різних тлумачень однієї і тієї ж проблеми, вмів оцінювати аргументи для її доведення, формулює своє бачення проблеми, виявляє розуміння матеріалу, може обґрунтовувати свої судження, застосовувати знання на практиці у нестандартних ситуаціях, наводити необхідні приклади, викладає матеріал логічно, послідовно, вживає мовні засоби відповідно до норм української літературної мови.
«Добре» 34–29 балів	Якщо відповідь аспіранта відповідає тим самим вимогам, що і для оцінки «відмінно», але при цьому аспірант допускає 1-2 помилки, які сам виправляє, і 1-2 недоліки в послідовності викладу матеріалу та мовному оформленні висловлювання. Аспірант вмів наводити власні приклади на підтвердження нових думок, може застосовувати вивчений матеріал у стандартних та дещо змінених ситуаціях.
«Задовільно» 28–24 балів	Якщо аспірант виявляє знання і розуміння основних положень предмета, але викладає матеріал неповно і допускає неточності у визначенні понять; не вмів досить глибоко і доказово обґрунтовувати свої судження і наводити приклади; не в змозі захистити проект побудови системи роботи з певних тем

	дисципліни; викладає матеріал непослідовно і допускає помилки в мовному оформленні викладу.
«Незадовільно» 23 бали і менше	Якщо аспірант виявляє незнання більшої частини вивченого матеріалу, не володіє методичним апаратом, допускає помилки у формулюванні понять, які спотворюють їх зміст, не вміє самостійно побудувати систему вивчення певних тем, хаотично і невпевнено викладає матеріал. Аспірант неспроможний виконати стандартні завдання навіть після навідних питань викладача.

Оцінювання екзамену:

Аспіранти, які мають академічну заборгованість за результатами поточного контролю, не допускаються до екзамену. Вони допускаються до екзамену після ліквідації академічної заборгованості за результатами поточного контролю. Вважається, що аспірант підготувався до екзамену, якщо рейтингова оцінка за його результатом більша або дорівнює 24 балам. Аспірантам, які за екзамен отримали незадовільну оцінку, дозволяється ліквідувати академічну заборгованість після належної підготовки. Ліквідація академічної заборгованості за результатами семестрового контролю дозволяється до початку наступного семестру в час, визначений графіком ліквідації академічної заборгованості, та допускається не більше двох разів з навчальної дисципліни: один раз викладачеві, другий – комісії, яка створюється за розпорядженням декана факультету.

Оцінювання навчальних досягнень здобувачів вищої освіти з навчальної дисципліни здійснюється відповідно до таблиці відповідності.

Таблиця відповідності шкал оцінювання навчальних досягнень здобувачів вищої освіти

Рейтингова оцінка з кредитного модуля	Оцінка за шкалою ECTS	Рекомендовані системою ECTS статистичні значення (у %)	Екзаменаційна оцінка за національною шкалою
90–100 і більше	A (відмінно) Excellent	10	відмінно
82–89	B (дуже добре)	25	добре
75–81	C (добре) Good	30	
67–74	D (задовільно) Satisfactory	25	задовільно
60–66	E (достатньо) Enough	10	
35–59	FX (незадовільно з можливістю повторного складання) Fail		незадовільно
34 і менше	F (незадовільно з обов'язковим проведенням додаткової роботи щодо вивчення навчального матеріалу кредитного модуля) Fail		

12. Умови визначення успішного засвоєння освітнього компоненту «Теорія і методика підготовки дисертаційних досліджень і науково-педагогічної діяльності з історії та археології»:

– кредити присвоюються здобувачам вищої освіти після завершення навчальної дисципліни та успішного оцінювання досягнутих ними результатів навчання;

– критерієм успішного проходження здобувачем вищої освіти оцінювання результатів навчання є досягнення ним мінімального порогового рівня оцінок за кожним запланованим результатом навчання освітнього компоненту та мінімального порогового рівня оцінки за освітнім компонентом загалом, яких складає 60 % від максимально можливої кількості балів, визначеної відповідними нормативними документами Університету;

– здобувач вищої освіти вважається таким, що має академічну заборгованість за результатами поточного контролю, якщо він не відпрацював пропущені навчальні заняття, не пересклав оцінки 0, 1, 2, 3 отримані на навчальних заняттях, не виконав або виконав

модульну контрольну роботу, завдання самостійної та індивідуальної робіт з оцінкою, що становить менше 60% від максимальної кількості балів, виділених на ці види робіт;

- здобувач вищої освіти, який має академічну заборгованість з освітнього компоненту за результатами поточного контролю, не допускається до екзамену. Рішення про недопущення за поданням викладача приймає декан факультету, його оприлюднюють до початку екзамену. У відомості обліку успішності роблять запис «не допущено»;

- здобувач вищої освіти допускається до складання екзамену після ліквідації академічної заборгованості за результатами поточного контролю;

- здобувач вищої освіти підготувався до екзамену з освітнього компонента, якщо його рейтингова оцінка за результатами екзамену є більшою або рівною 24 балам (60 % від максимально можливої для даної форми контролю кількості балів). Рейтингову оцінку такого здобувача вищої освіти з освітнього компонента визначають як суму рейтингової оцінки за результатами поточної успішності та рейтингової оцінки за результатами екзамену;

- якщо допущений до екзамену здобувач вищої освіти не підготувався (його рейтингова оцінка за результатами екзамену є меншою 24 балів), то бали за екзамен до рейтингової оцінки поточної успішності не додаються, виставляють підсумкову оцінку з освітнього компоненту FX за шкалою ЄКТС та «незадовільно» за національною шкалою;

- здобувачам вищої освіти, які за результатами підсумкового контролю у формі екзамену отримали незадовільну оцінку, дозволяють ліквідувати академічну заборгованість після належної підготовки;

- ліквідацію академічної заборгованості за результатами семестрового контролю дозволяють до початку наступного семестру в час, визначений графіком ліквідації академічної заборгованості, та допускають не більше двох разів: перший раз – викладачеві, другий – комісії яку створюють за розпорядженням декана факультету;

- відповідь здобувача вищої освіти, який ліквідує академічну заборгованість на засіданні комісії, оцінюють за 100-бальною шкалою без урахування рейтингової оцінки поточної успішності;

- за неуспішного проходження оцінювання результатів навчання за освітнім компонентом кредити здобувачі вищої освіти не присвоюють;

- якщо здобувач вищої освіти, допущений до семестрового контролю, не з'явився на семестровий екзамен, у відомості обліку успішності викладач записує «не з'явився». Про незалежні від здобувача вищої освіти причини (у тому числі непрацездатність у зв'язку із хворобою), які підтверджують неможливість його присутності на екзамені, він має негайно повідомити декана факультету.

В умовах застосування дистанційних технологій навчання організація поточного і семестрового контролю відбувається відповідно до «Порядку організації поточного та семестрового контролю із застосуванням дистанційних технологій навчання в Кам'янець-Подільському національному університеті імені Івана Огієнка (зі змінами)» URL : (https://drive.google.com/file/d/15qM6nA_NtvOZxOYz4Hzc8DZNgNAiL_zz/view).

13. Інструменти, обладнання та програмне забезпечення, використання яких передбачає навчальна дисципліна.

Для проведення лекційних і семінарських занять, а також контролю за самостійною та індивідуальною навчально-дослідною роботою використовуються мультимедійна лекційна аудиторія, мультимедійний проектор, екран для проектора, ноутбук або персональний комп'ютер, мережа Інтернет, модульне об'єктно-орієнтоване динамічне середовище MOODLE, конференції у Google Meet.

14. Рекомендована література

Основна

1. Академічна доброчесність: проблеми дотримання та пріоритети поширення серед молодих вчених: кол. моногр. / [за заг. ред. Н. Г. Сорокіної, А. Є. Артюхова, І. О. Дегтярьової]. Дніпро: ДРІДУ НАДУ, 2017. 170 с.
2. Бхаттачарджи А., Ситник Н. Методологія та організація наукових досліджень: дослідження в соціально-економічних науках: навч. посіб. 2-ге вид., перероб. і доп. Київ: НТУУ «КПІ ім. Ігоря Сікорського», 2022. 173 с.
3. Бобилев В. П., Іванов І. І., Пройдак Ю. С. Методологія та організація наукових досліджень: підруч. Дніпро : ІМА-пресс, 2014. 644 с.
4. Гончарова Н. О. Методика викладання історії у вищій школі: навч. посіб. Харків: ФОП Шейніна О. В., 2009. 328 с.
5. Горохівський П. І. Методика викладання історичних дисциплін у вищій школі : курс лекцій: навч. посіб. для магістр. денної та заочної форми навчання. Умань : ПП Жовтий О., 2012. 256 с.
6. Гоцуляк В. В. Історія, її методологія і історіографія як наукові та навчальні дисципліни: навч. посіб. Черкаси : Видавець Третяков О. М., 2016. 732 с.
7. Казак І. О. Теорія і методика викладання в вищій школі. Конспект лекцій з навчальної дисципліни. Київ : КПІ ім. Ігоря Сікорського, 2018. 116 с.
8. Каплінський В. В. Методика викладання в вищій школі: навч. посіб. Вінниця : ТОВ «Ніланд ЛТД», 2015. 224 с.
9. Козлова Г. М. Методика викладання у вищій школі: навч. посіб. Одеса : ОНЕУ, 2017, ротاپронт. 200 с.
10. Колесник І. Глобальна історія. Історія понять. Київ : НАН України; Інститут історії України, 2019. 348 с.
11. Маринченко Г. М. Методика викладання історії у закладі вищої освіти: навч. метод. посіб. Київ Олді+: 2021, 292 с.
12. Уведення в науково-педагогічну діяльність: навч. посіб. / [В. В. Іваненко, Г. Г. Кривчик, І. С. Накашідзе]. Дніпро : ЛПРА, 2018. 120 с.
13. Яковенко Г. Г. Методика навчання історії: навч.-метод. посіб. Харків : Вид-во ХНАДУ, 2017. 324 с.

Додаткова

1. Академічна чесність як основа сталого розвитку університету / [Міжнарод. благод. Фонд «Міжнарод. фонд. дослідж. освіт. політики»; за заг. ред. Т. В. Фінікова, А. Є. Артюхова]. Київ : Таксон, 2016. 234 с.
2. Актуальні проблеми розвитку вищої освіти: навч.-метод. посіб. / [за заг. ред. В. Стинської, Л. Прокопів; авт. кол.: Стинська В. В., Прокопів Л. М., Завгородня Т. К., Нагачевська З. І., Савчук Б. П., Стражнікова І. В., Єгорова І. В., Ковальчук В. М., Салига Н. М. Івано-Франківськ, 2021. 430 с.
3. Важинський С. Е., Щербак Т. І. Методика та організація наукових досліджень : навч. посіб. Суми : СумДПУ ім. А. С. Макаренка, 2016. 260 с.
4. Вихрущ В. О., Козловський Ю. М. Методологія та методика наукового дослідження. Львів: Вид-во Львівської політехніки, 2020. 336. 336 с.
5. Гуторов О. І. Методологія та організація наукових досліджень : навч. посіб. Харків : ХНАУ, 2017. 272 с.
6. Данильян О. Г., Дзьобань О. П. Організація та методологія наукових досліджень : навч. посіб. Харків : Право, 2017. 447 с.
7. Євтушенко М. Ю., Хижняк М. І. Методологія та організація наукових досліджень : навч. посіб. Київ : Центр учбової літератури, 2021. 350 с.
8. Зацерковний В. І., Тішаєв І. В., Демидов В. К. Методологія наукових досліджень: навч. посіб. Ніжин : НДУ ім. М. Гоголя, 2017. 236 с.
9. Історик і Влада: колективна монографія / [відп. ред. В. Смолій]. Київ: Ін-т історії України НАН України, 2016. 543 с.

10. Кайдалова Л. Г., Науменко Н. В. Методика викладання у вищій школі: методичні рекомендації до практичних занять для здобувачів вищої освіти. ХарківНФаУ, 2021. 45 с.
11. Конспект лекцій з курсу «Методика виконання дисертаційної роботи (PhD Thesis Prospectus)» для здобувачів наукового ступеня доктора філософії / [укл. І. Я. Омецінська]. Тернопіль: ТНЕУ, 2019. 80 с.
12. Космина В. Г. Проблеми методології цивілізаційного аналізу історичного процесу : монографія. Запоріжжя: Запорізький нац. ун-т, 2011. 310 с.
13. Ладанюк А. П., Власенко Л. О., Кишенько В. Д. Методологія наукових досліджень. Київ: Ліра-К, 2020. 352 с.
14. Майборода В. Теоретичні засади науково-дослідницької діяльності суб'єктів освітнього процесу університетів : практич. посіб. / [авт. кол. : В. Майборода, О. Ярошенко, Ю. Скиба ; за ред. О. Ярошенко]. Київ : Інститут вищої освіти НАПН України, 2015. 174 с.
15. Майбутнє минулого : нові підходи до української історії / [ред. С. Плохій]. Кембридж, Массачусетс : Вид-во Гарвардського ун-ту, 2016. 506 с.
16. Медвідь В. Ю., Данько Ю. І., Коблянська І. І. Методологія та організація наукових досліджень (у структурно-логічних схемах і таблицях): навч. посіб. Суми : СНАУ, 2020. 220 с.
17. Мельник О. О. Інтелектуальна власність. Конспект лекцій. Мелітополь : ФОП Однорог Т. В., 2020. 215 с.
18. Методологія та організація наукових досліджень : навч. посіб. / [І. С. Добронравова, О. В. Руденко, Л. І. Сидоренко та ін. ; за ред. І. С. Добронравової (ч. 1), О. В. Руденко (ч. 2)]. Київ : ВПЦ «Київський університет», 2018. 607 с.
19. Методологія та організація наукових досліджень: навч. посіб. / [укладачі: Н. В. Рашкевич, Ю. А. Отрош]. Харків, 2022. 291 с.
20. Омецінська І. Я. Конспект лекцій з курсу «Методика виконання дисертаційної роботи (PhD Thesis Prospectus)» для здобувачів наукового ступеня доктора філософії. Тернопіль: ТНЕУ, 2019. 80 с.
21. Селігей П. Світло і тіні наукового стилю: Монографія / [НАН України. Інститут мовознавства ім. О. О. Потебні]. Київ : Вид. дім «Києво-Могилянська академія», 2016. 627 с.
22. Стельникович С. В. Методичні рекомендації до семінарських занять з освітньої компоненти «Розробка дисертаційного проєкту з історії України» для здобувачів третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти спеціальності 032 Історія та археологія. Житомир: Вид-во ЖДУ ім. І. Франка, 2022. 48 с.
23. Строкань О. В., Мірошніченко М. Ю. Методологія та організація наукових досліджень з основами інтелектуальної власності: конспект лекцій. Мелітополь: Видав.-поліграф. центр «Люкс», 2021. 152 с.
24. Теоретичні засади науково-дослідницької діяльності суб'єктів освітнього процесу університетів: практич. посіб. / [авт. кол.: В. Майборода, О. Ярошенко, Я. Скиба; за ред. О. Ярошенко]. Київ : Інститут вищої освіти НАПН України, 2015. 174 с.
25. Трансфер технологій: підруч. / [А. А. Мазаракі, Г. О. Андрощук, С. І. Бай та ін.; за заг. ред. А. А. Мазаракі]. Київ : Київ. нац. торг.-екон. ун-т, 2014. 556 с.
26. Україна як цивілізаційний суб'єкт історії та сучасності: національна доповідь / [ред. кол. С. І. Пирожков, В. А. Смолій, Г. В. Боряк, Я. В. Верменич, С. С. Дембиський, О. М. Майборода, С. В. Стоєцький, Н. В. Хамітов, Л. Д. Якубова, О. В. Ясь; Інститут історії України НАН України]. Київ : Ніка-Центр, 2020. 356 с., 12 с.
27. Українська історична наука в сучасному освітньому та інформаційному просторі / [наук. ред. О. О. Салати]. Вінниця: ТОВ «ТВОРИ», 2018. 356 с.
28. Філінюк А. Г. Підготовка та публічна презентація дисертації на здобуття наукового ступеня доктора філософії з спеціальності 032 Історія та археологія: методичні поради. Вид. 2-ге, переробл. і доп. Кам'янець-Подільський: ТОВ «Друкарня «Рута» 2022. 32 с.

29. Яворська Т. І. Методологія та організація наукових досліджень: курс лекцій. Мелітополь: Люкс, 2020. 190 с.

30. Ясь О. Історик і стиль: Визначні постаті українського історіописання у світлі культурних епох (початок ХІХ – 80-ті роки ХХ ст.): У 2 ч. / [за ред. В. А. Смолія]. Київ : Ін-т історії України НАН України, 2014. Ч. І. 587 с.

31. Ясь О. Історик і стиль: Визначні постаті українського історіописання у світлі культурних епох (початок ХІХ – 80-ті роки ХХ ст.): У 2 ч. / [за ред. В. А. Смолія]. Київ : Ін-т історії України НАН України, 2014. Ч. ІІ. 650 с.

15. Інформаційні ресурси

1. Вимоги до оформлення дисертацій, затверджено наказом Міністерства освіти і науки України від 12.01.2017 р. № 40 // URL : <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/z0155-17#n91>

2. Етичний кодекс ученого України // URL : <https://www.znu.edu.ua/etychnyj-kodex-uchenogo-Ukrajiny.pdf>

3. Закон України «Про авторське право і суміжні права» від 23.12.1993 р. № 3792-ХІІ // URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/3792-12>

4. Закон України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо вдосконалення освітньої діяльності у сфері вищої освіти» від 18 грудня 2019 р. // URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/main/392-IX>

5. Закон України «Про наукову і науково-технічну діяльність» // URL : <https://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/848-19>

6. Порядок підготовки здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії та доктора наук у закладах вищої освіти (наукових установах). Затверджений постановою Кабінету міністрів України № 502 від 19 травня 2023 р. «Про внесення змін до деяких постанов Кабінету Міністрів України з питань підготовки та атестації здобувачів наукових ступенів» // URL: https://osvita.ua/legislation/Vishya_osvita/90263/

7. Порядок присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії. Затверджений постановою Кабінету Міністрів України № 44 від 12 січня 2022 р. // URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/44-2022-%D0%BF#Text>

8. Про затвердження форм документів атестаційної справи здобувача ступеня доктора філософії : Наказ Міністерства освіти і науки України від 22 квітня 2019 р. № 533 // URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0474-19#Tex>

9. Мельник О. Г. Як підготувати доповідь для захисту дисертаційної роботи на спеціалізованій вченій раді. Наша перспектива: науково-аналітичний журнал // URL: <https://www.perspektyva.in.ua/naukovyjprostir/obmin-dosvidom/yak-pidgotuvaty-dopovid-dlya-zahystu-d/>

10. Пустовалов С. Ж. Про деякі особливості викладання дисциплін археологічного напрямку у ВНЗ // МАГІСТЕРІУМ. Культурологія. 2009. Вип. 34. С. 59–62. URL: http://ekmair.ukma.edu.ua/bitstream/handle/123456789/14424/Pustovalov_Pro_deiaki_osoblyvosti_vykladannia_dystryplin.pdf?sequence=1&isAllowed=y

11. Смерека Б. Використання геоінформаційних систем в історичній науці // URL : <https://humaniora.ucu.edu.ua/news/vykorystannya-geoinformatsijnyh-system-vistorychnij-nauci/>

12. Скакальська І. Б. Інноваційні підходи до викладання археології у вищій школі // *Universum Historiae et Archeologiae The Universe of History and Archeology* Універсум історії та археології Універсум исторіи и археології. 2020. Vol. 3(28). Issue 1, pp. 176–187.